

Victoria Mazur
*Assistant at the Department of International Economics
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

Мазур В.В.
*асистент кафедри міжнародної економіки
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-639-3-29>

FEATURES OF THE CONSTRUCTION INDUSTRY IN THE CONTEXT OF CAPITAL STRUCTURE MANAGEMENT OF CONSTRUCTION COMPANIES

ОСОБЛИВОСТІ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В КОНТЕКСТІ УПРАВЛІННЯ СТРУКТУРОЮ КАПІТАЛУ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Будівельна галузь як загальна складова економічної системи країни виступає однією з основних, що відіграє ключову роль у розвитку й функціонуванні інших секторів національної економіки. Вона також забезпечує відтворення основних фондів, створення інфраструктури, забезпечує житлове та комерційне будівництво, реконструкцію об'єктів та створення матеріальної бази для інших сфер діяльності економіки, а також стимулює їхній розвиток.

Водночас будівельна галузь має певні характерні особливості у функціонуванні, що мають вплив на механізми управління капіталом будівельних підприємств.

До них можна віднести капіталомісткість та тривалість процесів, сезонність і нерівномірність грошових потоків, залежність від інвестицій та зовнішнього фінансування, залежність від державної політики, взаємозв'язок з іншими галузями, ризикованість і невизначеність, високе регулювання будівництва з боку держави, необхідність постійного впровадження технологічних інновацій [1].

На відміну від традиційного підходу, який оцінює чинники та їхній вплив на управління капіталом загалом, зазначені фактори мають специфічний характер, що вимагає особливого методу їх аналізу.

Загалом сам процес будівництва, починаючи зі стадії проектування, вимагає вкладення багатьох фінансових ресурсів, що в майбутньому буде мати відображення у вартості будівництва. До того ж варто враховувати зовнішні обставини як коливання валютного курсу, купівельна спроможність населення, економічна ситуація в країні, економічні кризи, що потребуватиме додаткових затрат.

Сам процес будівництва вимагає довгострокових вкладень, адже він займає тривалий період часу, який виражається в обороті капіталу.

Зрозуміло, що будівельна галузь має яскраво виражену активність влітку та суттєвий спад взимку, що позначається на надходженні грошових потоків. Відповідно це вимагає від менеджерів розробки стратегії оптимального розподілу ресурсів між довгостроковими та поточними потребами, підтримки високої ліквідності під час періодів зниженого доходу.

Будівельні підприємства у процесі зведення житлових та нежитлових приміщень, комерційних об'єктів тощо значною мірою залежать від зовнішнього фінансування, яким переважно є фізичні чи юридичні особи. У цьому випадку фінансова стабільність в країні та платоспроможність населення виступає індикатором ефективної реалізації запланованих проєктів. При цьому будівельне підприємство повинне проводити оцінку ризиків, здійснювати аналіз фінансової діяльності, прогнозування.

Будівельна галузь супроводжується високим рівнем ризику, на що впливає коливання курсу, ціни на будівельні матеріали, оплату праці, затримки у видачі дозволів, форс-мажорні обставини (погодні умови, війна, економічна нестабільність). Все це призводить до необхідності формування фінансових резервів для покриття непередбачуваних витрат.

Крім цього, до будівельної галузі загалом та самого процесу будівництва застосовуються високі вимоги та стандарти, що постійно змінюються та трансформуються. Даний процес може викликати додаткові фінансові затрати і компанії повинні закладати це при управлінні капіталом.

Таким чином, специфіка функціонування будівельної галузі суттєво впливає на процес управління капіталом підприємств. Ефективне управління передбачає гнучке планування, оптимізацію структури джерел фінансування, формування резервів і контроль за оборотністю капіталу. За умови врахування цих особливостей будівельні підприємства можуть забезпечити фінансову стійкість, прибутковість та конкурентоспроможність на ринку.

Тому важливим етапом у створенні та функціонуванні будівельного підприємства є структура його капіталу та ефективне управління нею, мета якого забезпечити оптимальне формування капіталу та раціональне використання для отримання прибутку.

З огляду на окреслені проблеми та виклики, які можуть виникати в будівельній галузі, в процесі управління капіталом у будівельному підприємстві циклічно можуть виникати численні завдання, котрі необхідно вирішити для досягнення поставленої мети та отримання доходу, серед яких першочерговим є оптимізація структури капіталу.

Процес досягнення оптимізації структури капіталу полягає:

- 1) проведення загального аналізу капіталу компанії;
- 2) оцінку факторів, які впливають на структуру капіталу;

3) підвищення фінансової рентабельності шляхом впровадження стратегій оптимізації структури капіталу;

4) проведення процесу оптимізації структури капіталу з метою зменшення фінансових ризиків;

5) виконання заходів, спрямованих на формування критеріїв цільової структури капіталу [2].

Як бачимо, процес оптимізації структури капіталу досить складний процес, який вимагає ретельного та розумного підходу, спрямованого на забезпечення фінансової стійкості та ефективності діяльності підприємства. Відповідно вона дозволяє знизити фінансові ризики, підвищити рентабельність, забезпечити стабільне фінансування інвестиційних проєктів і створити умови для сталого розвитку підприємства.

У процесі управління структурою капіталу будівельного підприємства можна виокремити дві основні системи – управління формуванням капіталу та управління використанням капіталу.

При підході до управління вказаних систем варто здійснювати планування, контроль та оперативне управління з урахуванням перспектив розвитку підприємства, узгодженості між розміром капіталу та обсягом активів, доцільність залучення капіталу, використання капіталу з метою формування достатнього для діяльності обсягу капіталу, отримання максимального прибутку, підтримки фінансової рівноваги, мінімізації фінансових ризиків, можливості реінвестування.

Варто зазначити, що кожне підприємство самостійно може визначати та змінювати свою мету, завдання та способи досягнення цілей, а ключовою фігурою у досягненні фінансових цілей та ефективному управлінні капіталом є фінансовий менеджер.

Управління капіталом підприємства здійснюється з урахуванням таких основних принципів:

1) прогнозування майбутніх можливостей і розвитку підприємства;

2) забезпечення узгодженості між обсягом залученого капіталу та сформованими активами;

3) аналіз доцільності використання різних джерел фінансування та оцінка їх вартості;

4) мінімізація витрат, пов'язаних із формуванням необхідного обсягу капіталу;

5) забезпечення ефективного використання капіталу у фінансовій та господарській діяльності підприємства [3].

Відповідно даний комплексний підхід до прогнозування, оцінки доцільності фінансування, контролю витрат та узгодженості капіталу з активами сприяє оптимізації структури капіталу, зниженню ризиків і створенню умов для ефективного розвитку підприємства.

Ефективність діяльності підприємства значною мірою визначається тим, наскільки раціонально сформована його структура капіталу та якою

є вартість залучення фінансових ресурсів із різних джерел, тому основним завданням перед підприємством стоїть формування якнайкращої його структури капіталу, яка безпосередньо впливає на фінансовий стан, ліквідність, платоспроможність і рентабельність діяльності підприємства.

Література:

1. Созанський Л.Й. Фінансове регулювання формування і використання капіталу будівельних підприємств: монографія. Київ: Вид-во Європейського університету. 2012. С. 219. URL: <https://ird.gov.ua/irdp/p20120602.pdf>.

2. Погрішук Г. Б., Волощук Р. Є. Власний капітал підприємства: сутність і особливості формування в Україні. *Економіка та держава*. 2020. №7. С. 94–98. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4683&i=1>. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.7.16>.

3. Пігуль Н.Г., Дехтяр Н.А., Пігуль Є.І. Теоретичні засади управління капіталом підприємства. *Гроші, фінанси, кредит*. 2020. Вип. 48. С. 251–256. URL: https://www.market-infr.od.ua/journals/2020/48_2020_ukr/48.pdf. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct48-46>.